

Egy kortárs alkotó efemer művészete

Koronczi Endre budapesti születésű kortárs vizuális művészről tartott előadást pénteken Bán András magyarországi műkritikus a Partiumi Keresztény Egyetem (PKE) Janus Pannonius Szakkollégiuma és a Filozófiai-Teológiai-Művészeti műhely szervezésében Nagyváradon. Mint azt az előadó, aki személyes barátságban is áll az alkotóval, elmondta, Koronczi generációja két finom művészeti cezúra között bontakozott ki. Az első a '89-es események utáni törés volt, mikor is a fiatal művészgeneráció elhatárolódott a diktatúra időszakának irányzataitól, és tiszta lappal kívánt indulni. A második cezúrával kapcsolatban azonban csak annyit jegyzett meg az előadó, hogy a közel-múltban volt, amikor a művészvilág rá kellett jöjjön, hogy a '89 utáni célkitűzések ezidáig nem valósultak meg, hiszen Magyarország ugyanúgy nincs rajta Európa művészeti térképén, mint a kommunizmus idején – vélekedett.

Az említett generáció több kihívással és nehézséggel kellett megküzdjön, mint például a múltért való felelősségvállalás vagy a szülőházában való nehéz boldogulás. Emellett az a kérdés is felmerül, hogy az a fajta kortárs művészi szerep (neokonceptualizmus), amelyet felvállaltak, vajon mennyire időtálló. „Koronczi munkái klasszikus értelemben nem anyagban vannak megcsinálva. Mindegyik pengepontosan meg van csinálva, de olyan matériákkal, amelyeknek nincs időtállósága. Ennek az a kockázata, hogyha ez az időszak egy-két évtizeddel később, vagy akár már most problematikussá válik, akkor önmagukért csak a művek tudnak majd beszélni. De ha nincsenek művek, hanem a kontextusba beágyazott jelenlét van, akkor abból vajon mi marad?” – tette fel a kérdést Bán András.

Az előadó az előző korszakban Erdély Miklós jelenlété-

hez hasonlította Koroncziét, akinek elsősorban a kontextusai hatottak, vagy az, ahogy egy-egy filozofikus mondattal a megfelelő pillanatban felszólalt. „Ettől ő egy kulcsfigura, de nehéz elhiteni olyanokkal, akik nem élték át azt a kort, hogy életműve egyáltalán létezik” – tette hozzá Bán, aki előadása során azt igyekezett bizonyítani, hogy Koronczi alkalmankénti brillírozásainak, ha nem is akaratlagos módon,

de van egy logikus gondolatmenete, amely a jövőben esetleg a kontextusból kiragadva is alkothat majd egészet.

Mint azt Bán András elmondta, Koronczi egy meglehetősen extravagánsan öltözködő és kinéző, erős testalkatú személy, aki ugyanakkor egy közvetlen emberi kapcsolatot felő ember. Az előadó a rendezőelvből és a személyes kibontakozásban határozta meg Koronczi Endre különböző korszakaiban létrehozott műveinek logikus vonalát, miközben felsorolta és bemutatta a legjelentősebb alkotásokat. Az önfestő képektől kezdve (melyeknél az alkotó úgy vitte fel a festéket, hogy csak a vásznakat mozgatta), a '90-es években készült szinkronfotókon keresztül a nyomhagyási képekig sok minden bemutatásra került. Ez utóbbi kategóriába sorolható az előadás során bemutatott egyik legemlékezetesebb alkotás, a *Kabát és lambéria* elnevezésű mű, amelyet a

művész úgy készített, hogy három hónapon keresztül napi több órán át egy vonalban kopattatta könyökével a fali burkolatot.

A művész fejlődése során a tárgy-tárgy kapcsolatból a tárgy-ember kapcsolatra váltott, majd az ezredforduló után az emberi témákat kezdte előtérbe helyezni. Ennek a folyamatnak az eredménye lett az a videosorozat is, amelyben ismerős és vadidegen embereket szólaltat meg intim témákról, illetve a hallgatás-sorozat, amelyben négy-négy barátjával ugyanannyi különböző helyszínen egymás mellett hallgattak huzamosabb ideig. Koronczi művészetének nincs meghatározott célja, csak kiváló okai vannak, jegyezte meg a hallgatóságból érkezett kérdésre Bán András, aki az életmű egyik legkiemelkedőbb alkotásának tartja a 2003-ban Koronczi által kezdeményezett csetegő szépségversenyt.

Sz. G. T.

Interetnikai Színházi Fesztivál Váradon

A nagyvárad Szigligeti Színház szervezésében tegnap kezdődött és vasárnapig, november 18-ig tart Váradon a 6. Interetnikai Színházi Fesztivál (IFESZT), amelynek egyik médiatámogatója a *Reggeli Újság*. A mai és a holnapi program a következő:

Színházi produkciók

Ma, november 12-én: 16 óra: Székely Csaba: *Bányavakság*; rendező: Sebestyén Ábá; a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház és a Yorick Stúdió koprodukciós előadása (magyar nyelvű előadás román fordítással). Helyszín: Szakszervezetek Művelődési Háza – színpadi stúdió. 19 óra: Henrik Ibsen: *Peer Gynt*; rendező: Horváth Csaba; a te-

mesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház és a budapesti Forte Társulat koprodukciója (magyar nyelvű előadás román fordítással). Helyszín: Szigligeti Színház. 23 óra: *Zabhegyező* – J. D. Salinger regénye alapján; rendező: Kolcsár József; a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház és a kézdívársárhelyi Városi Színház produkciója (magyar nyelvű előadás). Helyszín: Arkádia bábszínház.

Holnap, november 13-án, kedden: 17 óra: *A per* – Franz Kafka regénye nyomán; rendező: Barta Dóra; M Studio Mozgásszínház, Sepsiszentgyörgy (magyar nyelvű előadás román fordítással). Helyszín: Szakszervezetek Művelődési Háza – színpadi stúdió. 19 óra: William Shakespeare: *A makrancos hölgy, avagy a hárpia megzabolázása*; rendező: Sorin Militaru; Marosvásárhelyi Nemzeti Színház, Tompa Miklós Társulat (magyar nyelvű előadás román fordítással). Helyszín: Szigligeti Színház.

Tárlat, könyvbemutató, fórum

A fesztiválhoz kapcsolódóan az I-Fórum elnevezésű rendezvényorozat keretében délelőttönként is lesznek különféle események. E rendezvényeket egy kiállítás kivételével a Bémer (ma Regele Ferdinand) tér 2. szám alatti Városi Művelődési Házban (volt Arlus) tartják meg. A program a következő:

Ma, hétfőn: 10 óra: *Puzzle* – interaktív színháztörténelmi kiállítás megnyitója Szuszanának, a budapesti Országos Színháztörténelmi Múzeum és Intézet munkatársának az irányításával. Helyszín: Szigligeti Színház, páholyelőcsarnok. 11 óra: A színjátzó sokkal fontosabb – 220 éves a hivatásos magyar színjátszás. A témafelvezetőt tartja Darvai Nagy Adrienne színháztörténész, aki Kótsi Patkó János megállapításából indul ki, miszerint: „A színjátzó sokkal fontosabb ember a köztársaságban, mint amilyenek sokan képzelik. Az ő kezében vannak a lélek munkáját ébresztő szerek, melyeket sem a törvény, sem a király te-

Részlet a *Peer Gynt* című darabból

kintete mozgásba nem hozhat. A hatalmas, a hipokrita, a magát tettető kivonja magát a törvény hatalma alól, de a színjátzóé alól bajosan, sőt nem is, ha a színjátzó jól játszik.” 13 óra: Kritikai puzzle – Zsigmond Andrea *Mi kritika még?* című könyvét Varga Anikó mutatja be.

Holnap, kedden: 10 óra: *Játéktér* – új színházi lap. Bemutatja: Sebestyén Rita szakíró, közreműködik Cári Tibor zeneszerző. A *Játéktér* színházi periodika azért jött létre, hogy aktív részese legyen a romániai magyar színházi életnek. Egyrészt krónikája, másrészt közreműködője kíván lenni ennek a művészi nyelvben és struktúrájában is rendkívül sokszínű színházi világnak a román és a magyar kultúra metszéspontján. Alapelve a

nyitottság és a kíváncsiság, amellyel a fókuszban lévő közegehez közelít, és amellyel a világ főbb színházi eseményeit is igyekszik elhozni olvasója számára. 12 óra: *Bányavirágzás* – az új erdélyi magyar drámaírásról. A témafelvezetőt tartja Demény Péter író, a *Látó* szépirodalmi folyóirat szerkesztője.

Koncertek

Két koncertcsemege is lesz – ugyancsak a színházi fesztivál keretében:

November 13-án, kedden: 19.30 óra: Hakeshet Klezmer Band. Helyszín: Nagyvárad Állami Filharmónia.

November 14-én, szerdán: 19 óra: Lemon Bucket Orchestra. Helyszín: Moszkva kávézó.

Jelenet a *Bányavakság* című darabból

Pillanatkép a *Zabhegyező*ből

Jegyeket a színház pénztárában lehet váltani naponta 11–13 és 17–19 óra között, valamint egy órával az előadások előtt, illetve az előadásokat megelőzően a helyszíneken.